

Nový typ aduktu s krevními proteiny: S-(3-aminobenzanthron-2-yl)cystein jako produkt metabolismu karcinogenu 3-nitrobenzanthronu

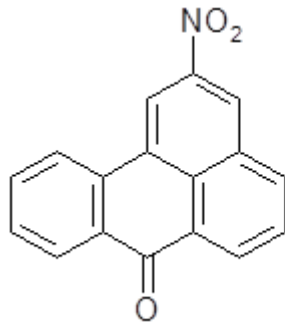
Linhart I.

VŠCHT Praha

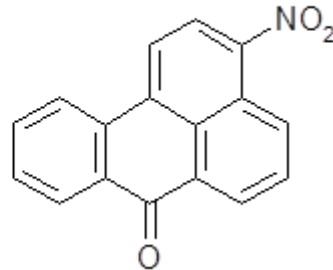
**Hanzlíková I., Mráz J., Dušková Š., Dabrowská L.,
Chrástecká H., Vajtrová R., Tvrdíková M.**

Státní zdravotní ústav, Praha

Nitrobenzanthrony

2-NBA

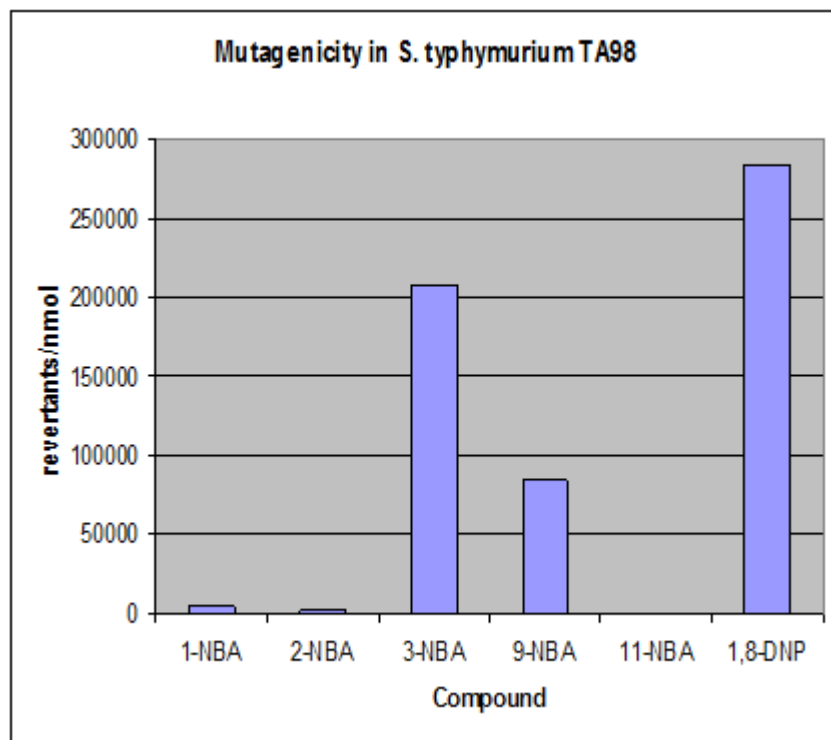

3-NBA

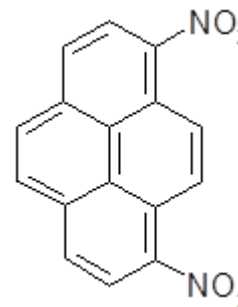

- popsány 1997 (Enya et al.)
- polutanty z dieselových emisí adsorbované na pevné částice
- další zdroje: pálení dřeva, atmosférické procesy (reakce benzantronů s NO_2 a O_3)
- koncentrace v městském nebo průmyslovém ovzduší: řádově pg/m^3

Mutagenita pro *Salmonella typhimurium* TA98

Compound	revertants/nmol
1-NBA	5,560
2-NBA	3,000
3-NBA	208,400
9-NBA	84,870
11-NBA	6
1,8-DNP	283,000

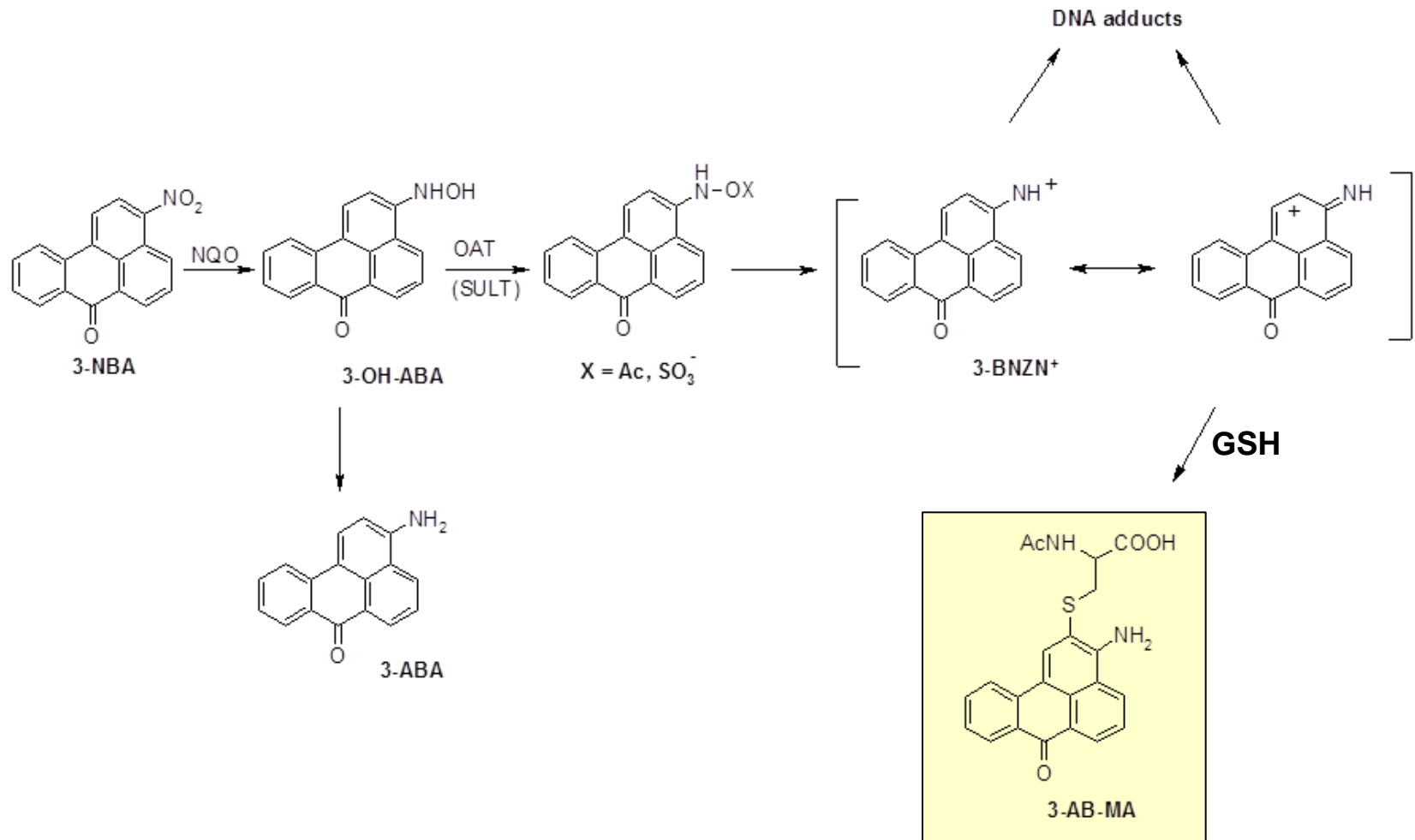

1,8-DNP
 nejsilnější známý
 mutagen

3-NBA:

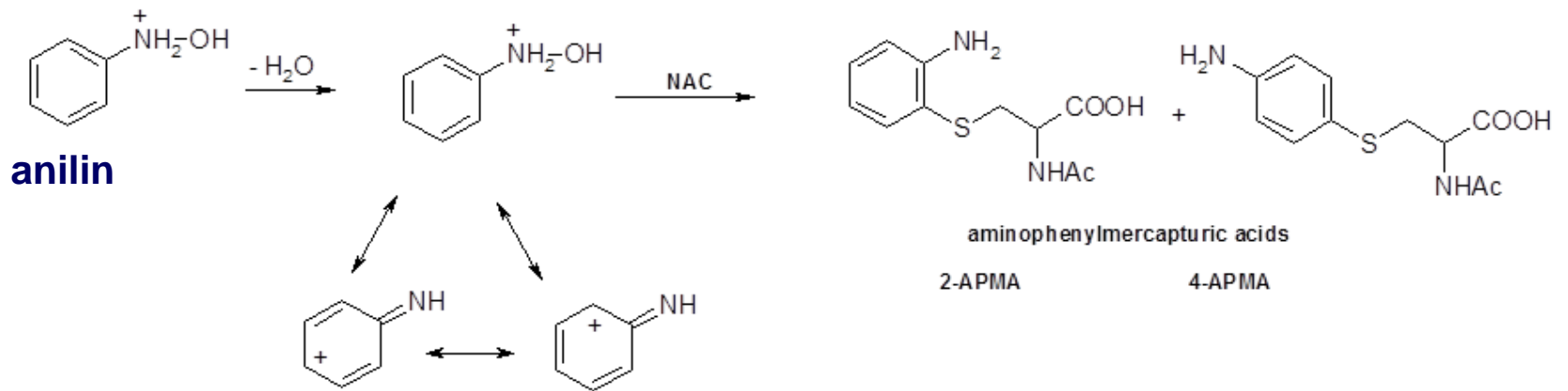
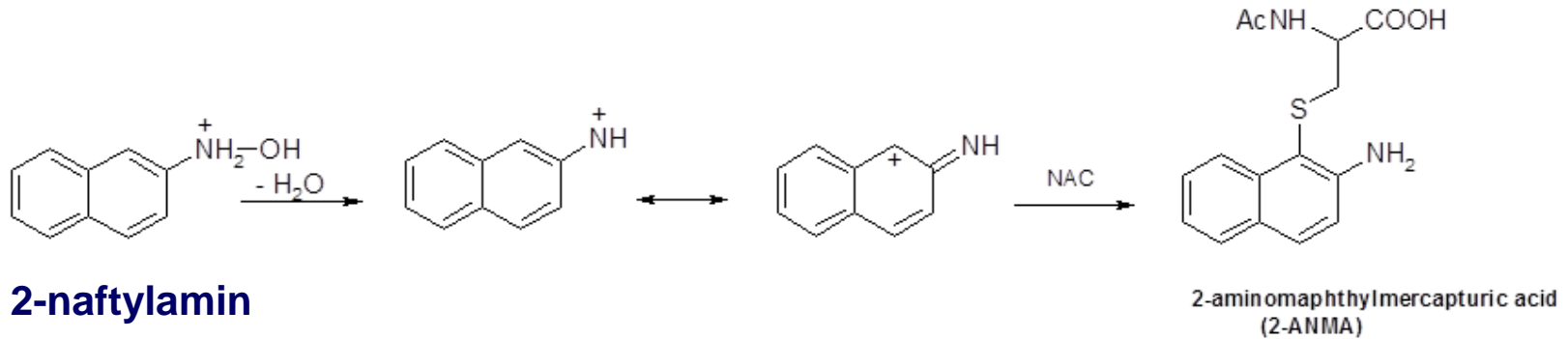
- jeden z nejsilnějších známých mutagenů (“Diesel devil”)
- prokázaná karcinogenita dýchacích cest po instilaci u potkanů

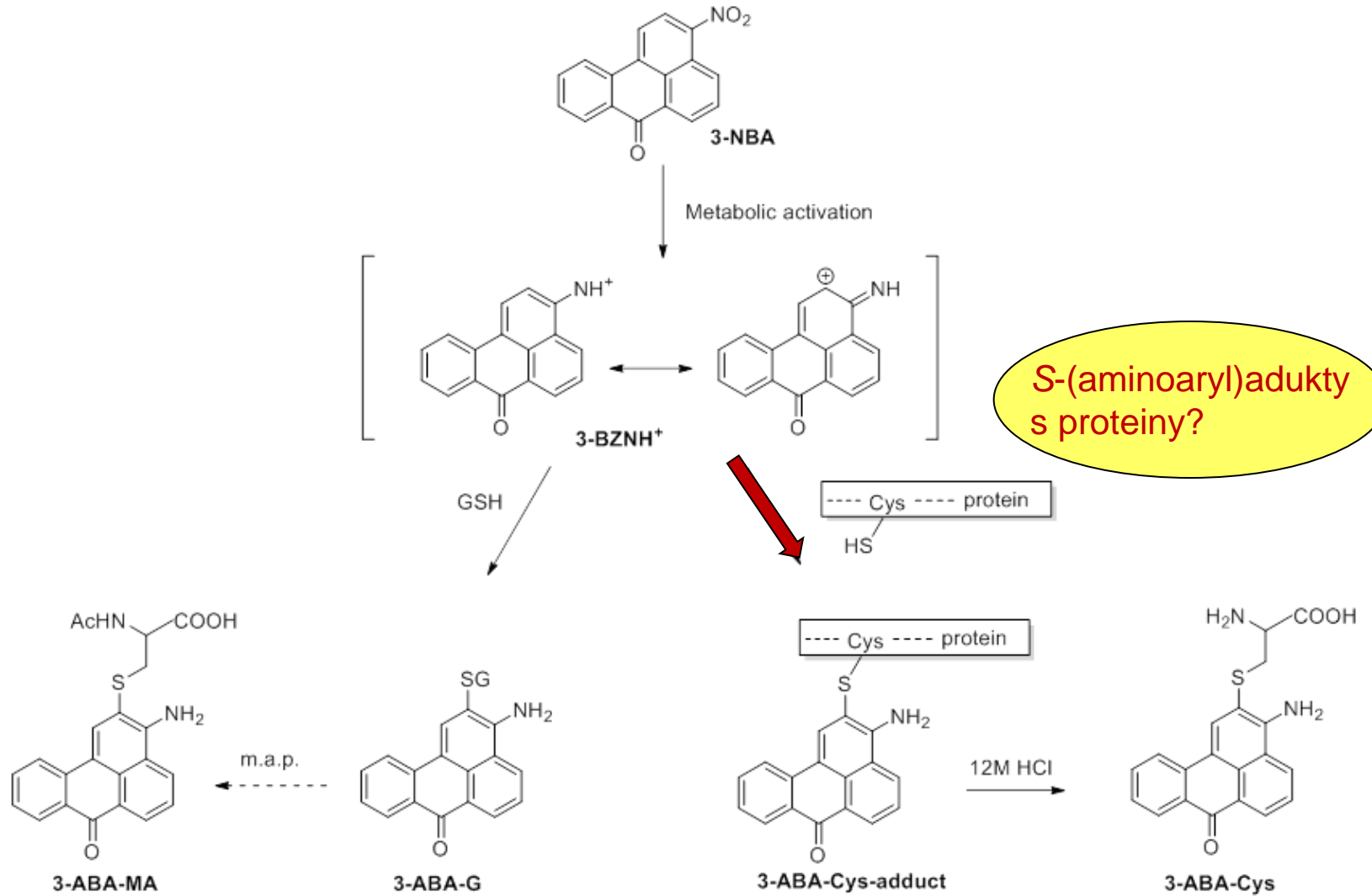
Biotransformace 3-NBA

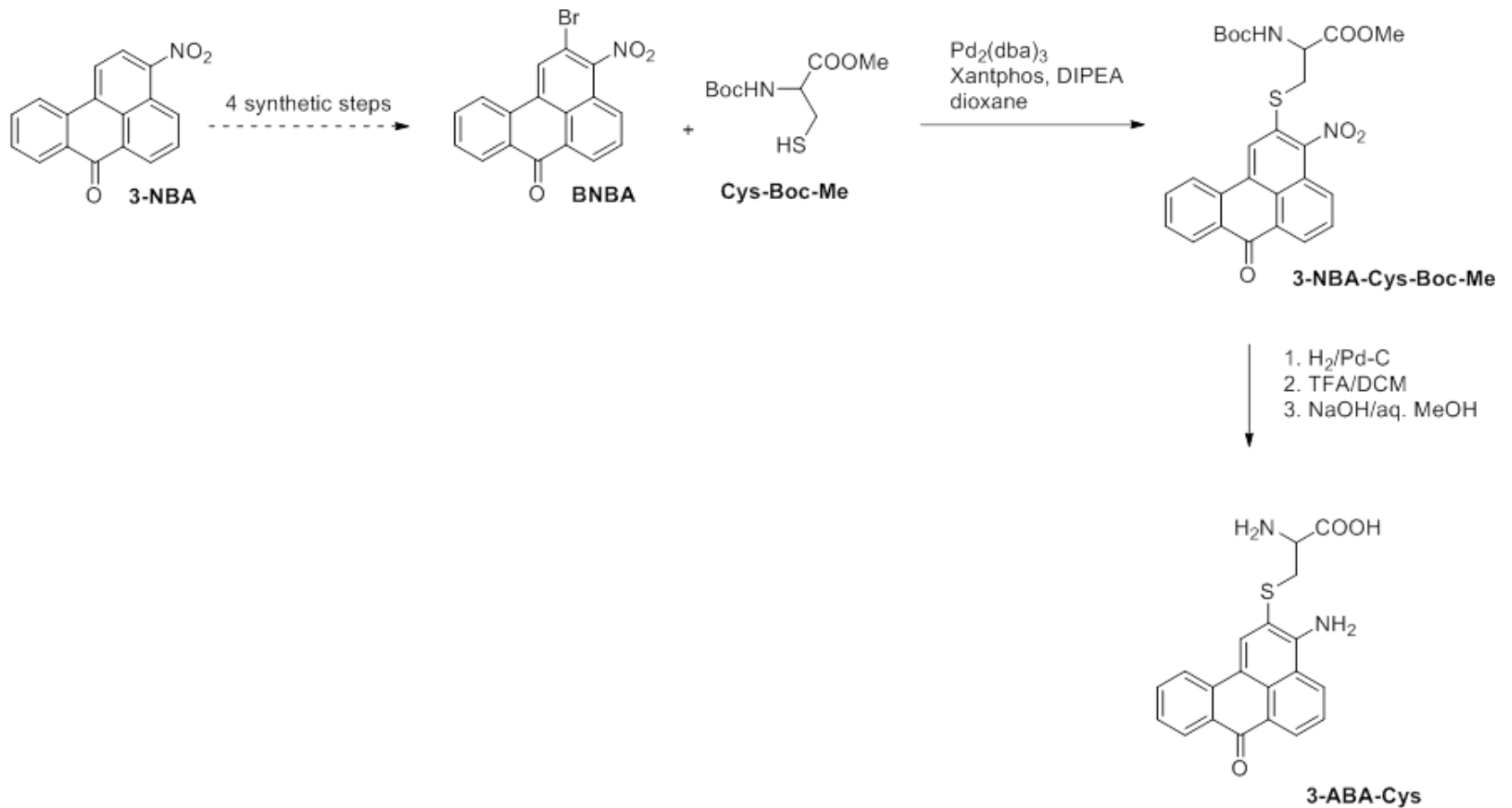
Linhart et al.,
Tox. Lett. 2012

Jediné dosud známé aminoarylmercapturové kyseliny (Boyland et al., 1962 a 1963)

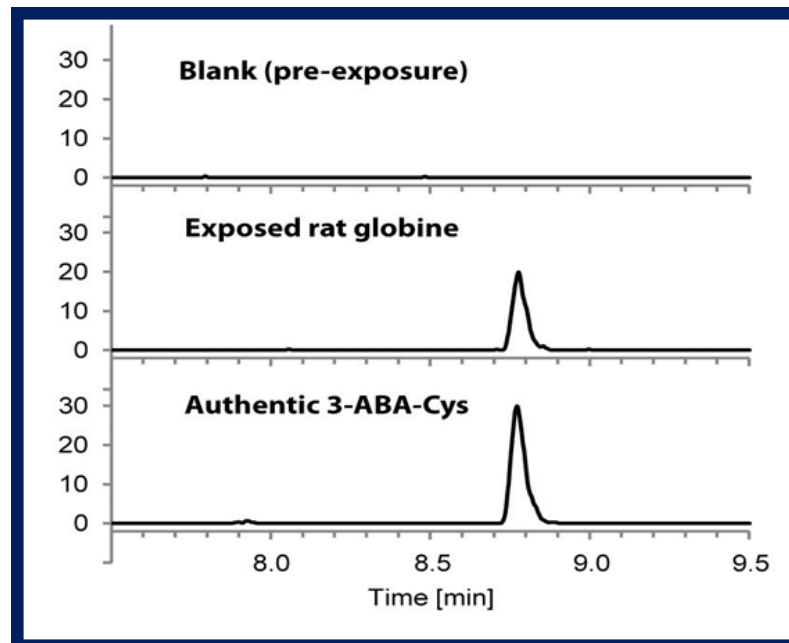

Syntéza 3-ABA-Cys

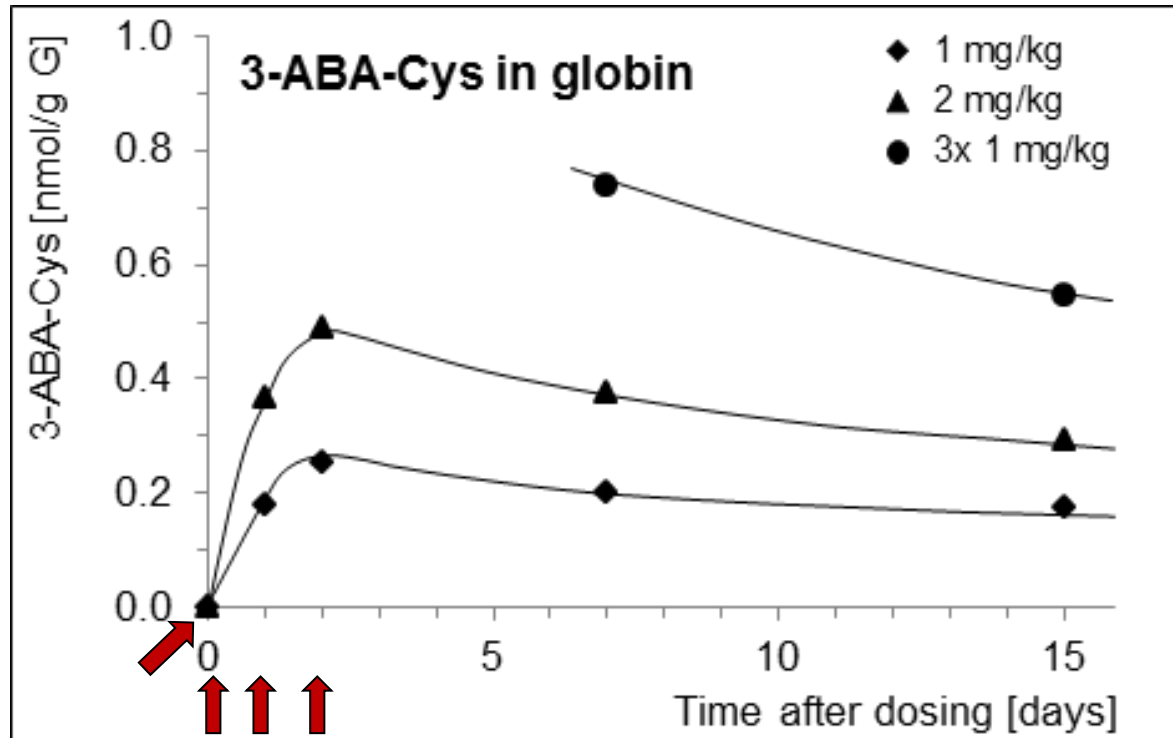

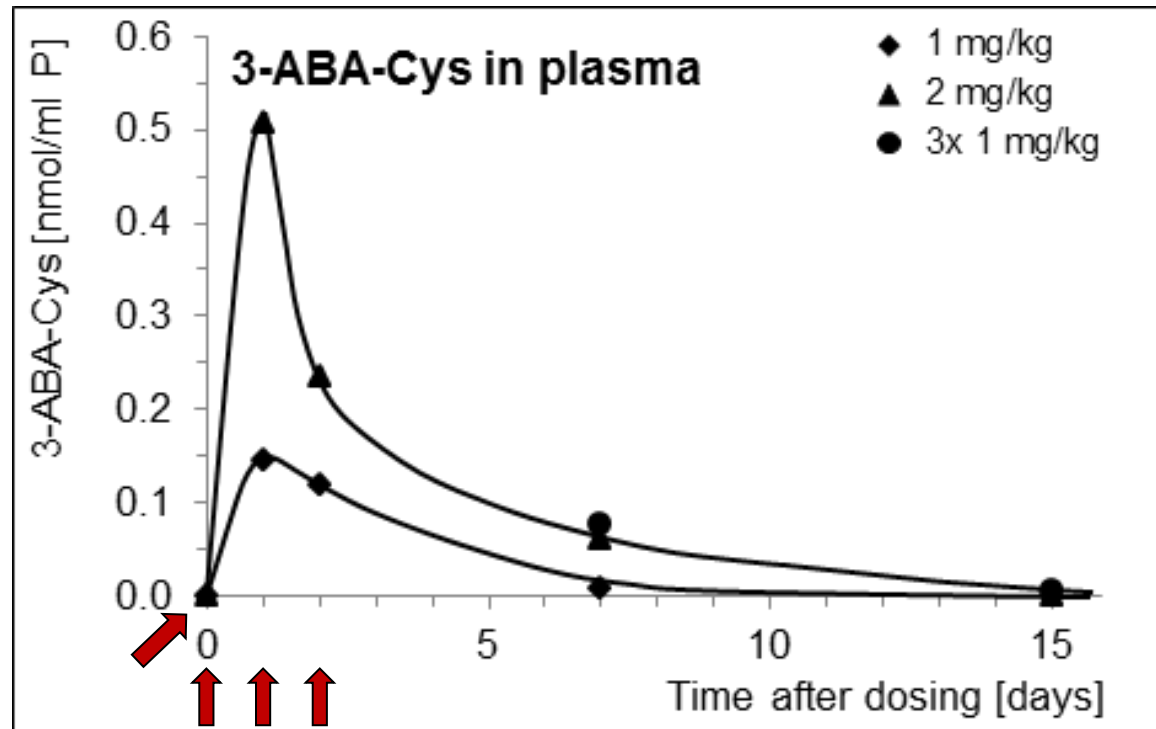
Identifikace 3-ABA-Cys v globinu potkanů po expozici 3-NBA

- i.p. podání 3-NBA v DMSO, 1 mg/kg, 2 mg/kg, 3×1 mg/kg
- odběry krve za 1, 2, 7 a 14 d, oddělení plasmy, izolace globinu
- kyselá hydrolýza 12 M HCl, 16 h × 100 °C
- analýza HPLC-MS/MS, m/z 365.0954 → 276.0478

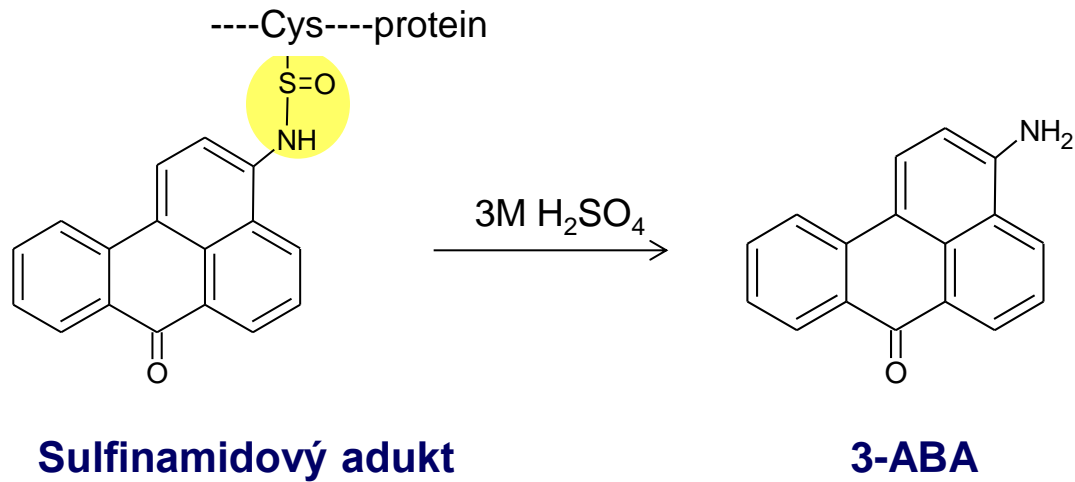

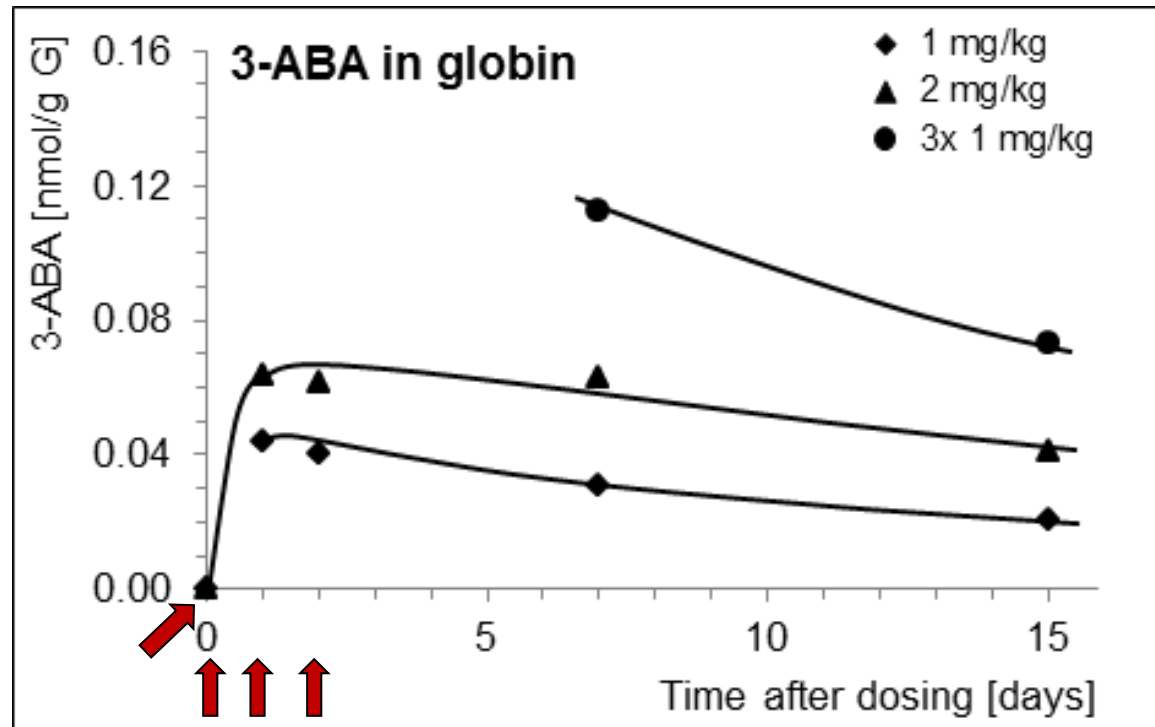

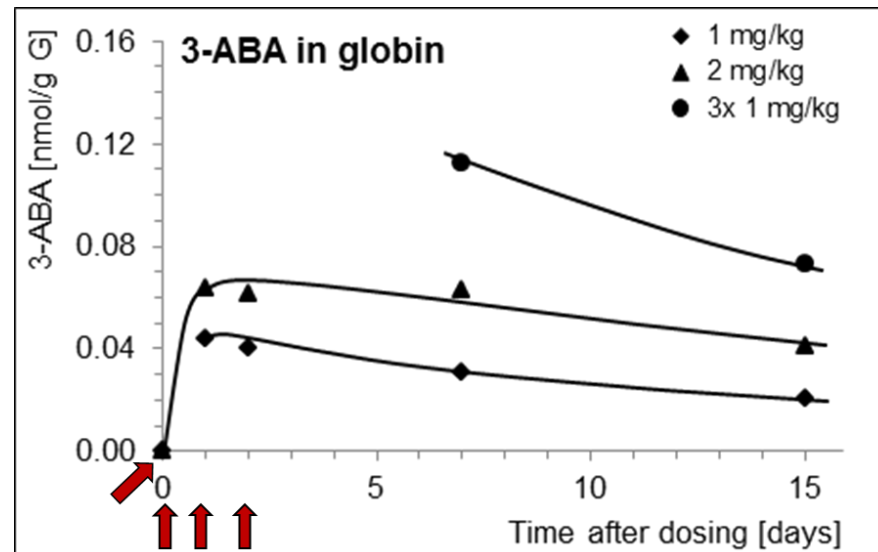
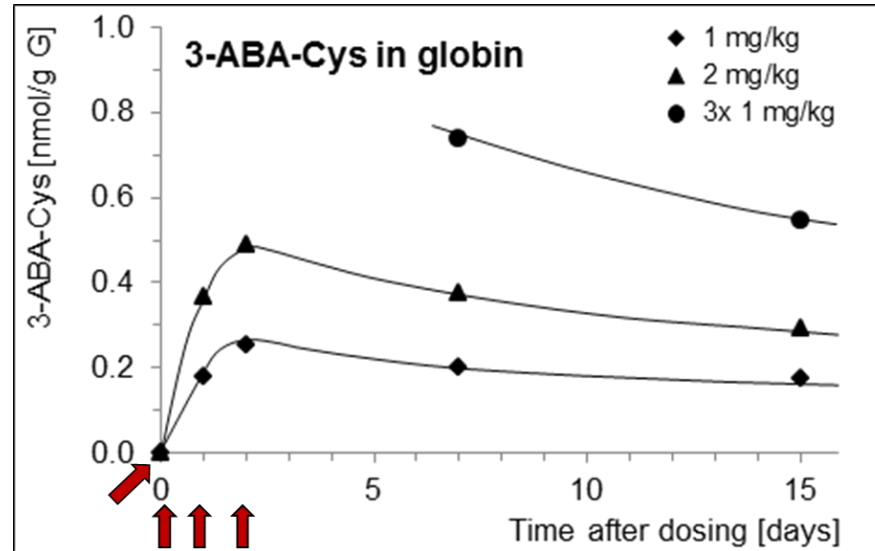

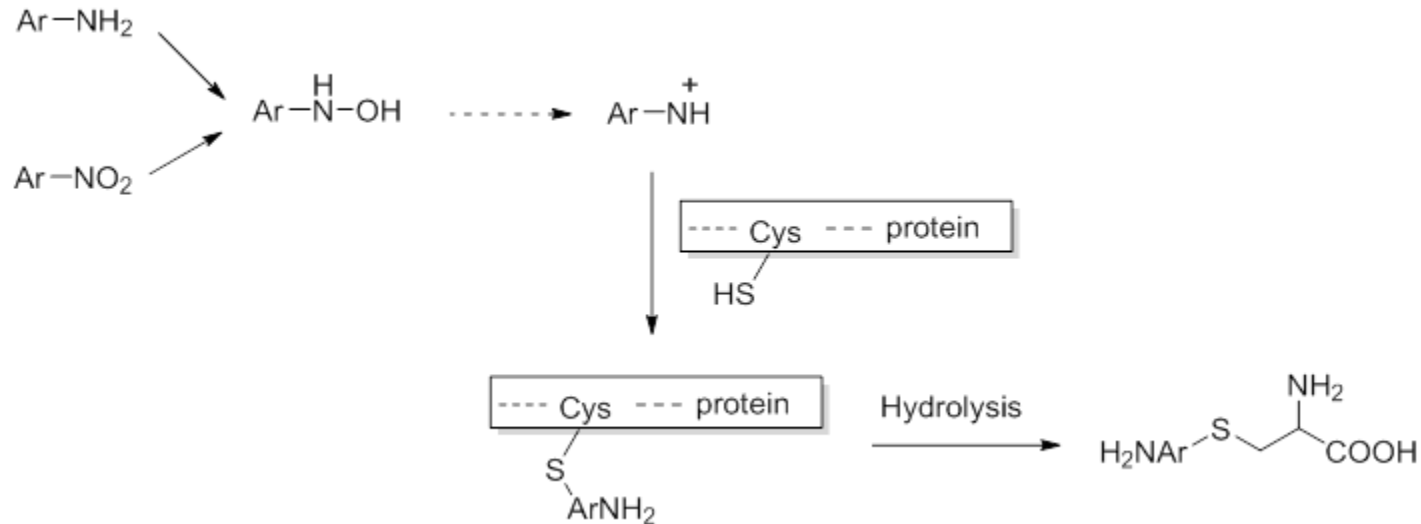
Tvoří 3-NBA s proteiny také sulfinamidové adukty ?

Obecné schéma tvorby S-(aminoaryl)cysteinových aduktů přes arylnitreniový ion

Další mutagenní a karcinogenní arylaminy a nitroareny, které **pravděpodobně** tvoří S-(aminoaryl)cysteinové adukty:

- alkylaniliny
- složky dehtu, cigaretového dýmu a emisí z motorů
- suroviny pro výrobu barviv
- heterocyklické aminy v tepelně upravených potravinách apod.

Perspektivy

- Prokázání vzniku S-(aminoaryl)cysteinových aduktů jako metabolických produktů dalších mutagenů a karcinogenů
- Využití v biologickém monitorování jako biomarkery dlouhodobých expozic výchozím látkám

Poděkování

MZ ČR

Projekt institucionálního výzkumu RVO-SZÚ

European Regional Development Fund (ERDF)

IOP Reg. No. CZ.1.06/3.2.01/11.08435.

Publikace

Linhart I., Hanzlíková I., Mráz J., Dušková Š.:

S-(3-Aminobenzanthron-2-yl)cysteine in the globin of rats as a novel type of adducts and possible biomarker of exposure to 3-nitrobenzanthrone, a potent environmental carcinogen.

Arch. Toxicol. 2017; DOI 10.1007/s00204-017-1943-8